

XI FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA
MÚSICA, HISTÒRIA I ART

VALÈNCIA ABRIL - DESEMBRE 2010

LA LLOTJA "Sala del Consolat de Comerç"

20 maig
dijous, 20.15 h

IGNASI JORDÀ

Les Variacions Goldberg

J. Sebastian Bach, 1742

IGNASI JORDÀ
LES VARIACIONS
GOLDBERG

Ignasi Jordà, *clave*

Variaciones Goldberg BWV 988

Aria

Variatio 1. a 1 Clav.

Variatio 2. a 1 Clav.

Variatio 3. Canone all'Unisono. A 1 Clav.

Variatio 4. a 1 Clav.

Variatio 5. a 1 ovvero 2 Clav.

Variatio 6. Canone alla Seconda. a 1 Clav.

Variatio 7. a 1 ovvero 2 Clav. [Al tempo di Giga]

Variatio 8. a 2 Clav.

Variatio 9. Canone alla Terza. a 1 Clav.

Variatio 10. Fughetta. a 1 Clav.

Variatio 11. a 2 Clav.

Variatio 12. Canone alla Quarta.

Variatio 13. a 2 Clav.

Variatio 14. a 2 Clav.

Variatio 15. Canone a la Quinta (in moto contrario). A 1 Clav. Andante

Variatio 16. Ouverture. a 1 Clav.

Variatio 17. a 2 Clav.

Variatio 18. Canone alla Sesta. a 1 Clav.

Variatio 19. a 1 Clav.

Variatio 20. a 2 Clav.

Variatio 21. Canone alla Settima.

Variatio 22. Alla breve. a 1 Clav.

Variatio 23. a 2 Clav.

Variatio 24. Canone all'Ottava. a 1 Clav.

Variatio 25. a 2 Clav. [Adagio]

Variatio 26. a 2 Clav.

Variatio 27. Canone alla Nona. a 1 Clav.

Variatio 28. a 2 Clav.

Variatio 29. a 1 ovvero 2 clav.

Variatio 30. Quodlibet. A 1 Clav.

Aria da Capo e fine.

Las *Variaciones Goldberg*, originalmente *Aria con variaciones diversas para clave con dos manuales*, (*Aria mit verschiedenen Veraenderungen vors Clavicemal mit 2 Manualen*), es la primera de una serie de importantes obras contrapuntísticas que Bach escribió al final de su carrera. Según explica el biógrafo de Bach Johann Nikolaus Forkel, las variaciones fueron encargadas a Bach por el conde Hermann Carl von Kayserlingk (1696-1764) de Dresde para que el clavecinista de su corte Johann Gottlieb Goldberg (1727-1756) le entretuviese con ellas durante las noches de insomnio del conde.

Las *Variaciones Goldberg* se componen de un tema único, llamado aria, treinta variaciones y una *reprise* del aria o *Aria da Capo*. Lo que liga a todas ellas no es una melodía común, sino un fondo armónico común, por lo que no deben ser consideradas tanto un ejemplo de variaciones sobre una melodía, como una obra en la que la línea del bajo es objeto de variaciones armónicas. Es la obra para clavecín de Bach más interpretada, más conocida y, sin duda, una de las más bellas. La gran dificultad técnica que entrañan es motivo más que suficiente para que no sea habitual escucharlas en público, a pesar de ser una de las obras que mejor funciona en el formato actual de recital o concierto a solo, ya que su duración es de una hora aproximadamente y además están divididas en dos bloques de quince variaciones, lo que permite dividir el concierto en dos bloques de media hora.

La versión que propone Ignasi Jordà se centra en exprimir al máximo dos aspectos: la gran musicalidad que contienen estas páginas magistrales y en ofrecer grandes contrastes entre las diferentes variaciones (cánones, sonatas, adagios, etc.) de manera que cada una de las treinta partes de la obra adquiera el grado de pequeña pieza independiente vinculada a un todo; es decir, pasar del virtuosismo más extremo de las variaciones rápidas al lirismo y la poesía de variaciones como la número trece o veinticinco, sin menospreciar la austeridad del contrapunto de los cánones y dando un sentido de unidad a este maravilloso collage.

Les *Variacions Goldberg*, originalment *Ària amb variacions diverses per a clau amb dos manuals*, (*Ària mit verschiedenen Veraenderungen vors Clavicemal mit 2 Manualen*), és la primera d'una sèrie d'importants obres contrapuntístiques que Bach va escriure al final de la seua carrera. Segons explica el biògraf de Bach, Johann Nikolaus Forkel, les variacions van ser encarregades a Bach pel comte Hermann Carl von Kayserlingk (1696-1764) de Dresden perquè el clavecinista de la seua cort Johann Gottlieb Goldberg (1727-1756) l'entretinguera durant les nits d'insomni del comte.

Les *Variacions Goldberg* es componen d'un tema únic, anomenat ària, trenta variacions i una *reprise* de l'ària o *Ària da Capo*. El que lliga a totes elles no és una melodia comuna, sinó un fons harmònic comú, pel que no han de ser considerades tant un exemple de variacions sobre una melodia, com una obra en la qual la línia del baix és objecte de variacions harmòniques. És l'obra de Bach per a clavecín més interpretada, més coneguda i, sens dubte, una de les més belles. La gran dificultat tècnica que comporten és motiu més que suficient perquè no siga habitual escoltar-les en públic, a pesar de ser una de les obres que millor funciona en el format actual de recital, ja que la seua durada és d'una hora aproximadament i a més estan dividides en dos blocs de quinze variacions, el que permet dividir el concert en dos blocs de mitja hora.

La versió que proposa Ignasi Jordà es centra a esprèmer al màxim dos aspectes: la gran musicalitat que contenen aquestes pàgines magistrals i a oferir grans contrastos entre les diferents variacions (cànons, sonates, adagios, etc.) de manera que cadascuna de les trenta parts de l'obra adquirisca el grau de menuda peça independent vinculada a un tot; és a dir, passar del virtuosisme més extrem de les variacions ràpides al lirisme i la poesia de variacions com la tretze o vint-i-cinc, sense menysprear l'austeritat del contrapunt dels cànons i donant un sentit d'unitat a aquest meravellós collage.

Pròxim concert: divendres, 4 juny, 20.15 h

LA NAU “Capella de la Sapiència”

ORCHESTRE LES PASSIONS

De París a Versailles

Motets de “Las Meslanges” - Marc-Antoine Charpentier

L'accés és lliure limitat a la capacitat de l'espai

Patrocina:

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

CONCEJALIA DE CULTURA

Col·laboren:

VNIVERSITAT
D VALÈNCIA

IVM
INSTITUT VALÈNCIA DE LA MÚSICA

Levante
EL MERCANTIL VALENCIANO

El festival és membre de:

réseau
européen de musique ancienne
REMA
european
network
early music

Organitza:

Comes

Centre de Música
Antiga i Barroca
Comunitat Valenciana

Tel. 961 780 015 - info@culturalcomes.net - www.culturalcomes.net